

Magdalena Klopott
Akademia Morska w Gdyni

Ilona Urbanyi-Popiołek
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

Transport miejski w obsłudze turystyki morskiej w Gdyni

Turystyka morska stanowi ważny element rozwoju gospodarczego miast nadmorskich. Istotne staje się więc, aby miasto – port tworzyło teren przyjazny dla obsługi turystyki morskiej, było otwarte na potrzeby pasażerów oraz zapewniało im dobrą obsługę komunikacyjną i informacyjną.

Zintegrowany z żeglugą transport miejski¹ może stanowić istotne wsparcie w obsłudze ruchu turystycznego, przyczyniając się do poprawy atrakcyjności połączeń żeglugowych dla obsługi ruchu pasażerskiego, zwiększając tym samym także atrakcyjność miasta.

Gdynię odwiedza corocznie około miliona osób korzystających z tej formy uprawiania turystyki, obejmującej 3 podstawowe obszary: żeglugę promową, żeglugę wycieczkową i tak zwaną „Białą flotę”. Każdy z tych obszarów charakteryzuje odmienna specyfika funkcjonowania oraz zapotrzebowanie na usługi transportu miejskiego (tabela 1).

nek „Terminal Promowy”, z którego kursują autobusy w kierunku centrum miasta oraz postój taksówek.

Drugie połączenie promowe oferowane jest przez przewoźnika Finnlines w relacjach Gdynia – Helsinki i Gdynia – Rostok. Promy tego operatora cumują w gdyńskim porcie na terminalu ro-ro. Ze względu na brak możliwości obsługi pasażerów na terminalu towarowym, Biuro Odpraw znajduje się w budynku Dworca Morskiego. Po odprawie pasażerowie podróżujący własnym samochodem przejeżdżają na terminal ro-ro samodzielnie, natomiast turyści niezmotoryzowani do miejsca postoju statku dowożeni są przez operatora. Do Dworca Morskiego kursuje z centrum miasta 5 linii autobusowych. Natomiast pasażerowie piesi przybywający do Gdyni, bezpośrednio po opuszczeniu promu na terminalu ro-ro, zmuszeni są do przejścia do przystanków około 1 km

„Biała flota”

Od 2006 roku w Gdyni, w okresie letnim, oferta przewoźnika transportu lądowego do miejscowości Półwyspu Helskiego jest uzupełniana o usługi tak zwanych Tramwajów Wodnych, organizowane przez Zarząd Komunikacji Miejskiej. Oferta ta stanowi częściowe rozwiązanie problemów Półwyspu, borykającego się z kongestią transportową. Usługi przewoźnika do Helu świadczy także przedsiębiorstwo Żegluga Gdańska, w ofercie którego znajdują się ponadto rejsy wycieczkowe po gdyńskim porcie.

Przystań statków „Białej floty” usytuowana jest w najbardziej reprezentacyjnym miejscu Gdyni, w okolicy Skweru Kościuszki, na Nabrzeżu Pomorskim. Niedogodnością dla turystów jest brak skomunikowania przystani środkami komunikacji miejskiej i konieczność pokonania odległości około 1 km z centrum miasta. W celu poprawy dostępności przystani, ZKM utrzymuje bezpłatną linię autobusową (nr 050) z dworca kolejowego do Przystani Tramwaju Wodnego, na której z częstotliwością co 30 minut kursuje autobus piętrowy. Z badań przeprowadzonych przez ZKM w Gdyni wynika, że pasażerowie docierają do przystani Tramwajów przede wszystkim własnym samochodem (36%). Część (około 22%) dociera pieszo, pozostali natomiast korzystają z komunikacji miejskiej i bezpłatnego autobusu.

Żegluga wycieczkowa

Trzecim obszarem turystyki morskiej jest żegluga wycieczkowa. Miejscem postoju statków wycieczkowych, w tym największych tego typu jednostek na świecie, są najczęściej nabrzeża Francuskie i Polskie. Zawinięcia jednostek wycieczkowych mają charakter sezonowy, odbywają się w okresie letnim, a czas

Tab. 1. Ogólna charakterystyka obszarów turystyki morskiej w Gdyni.

	Żegluga promowa	Żegluga wycieczkowa	„Biała flota”
Liczba pasażerów 2000	253 908	115 213	88 100
Liczba pasażerów 2009	350 583*	269 788	367 659
Charakter połączeń żeglugowych	Połączenia regularne	Zawinięcia nieregularne, sezon letni	Połączenia regularne, sezon letni
Lokalizacja terminalu	Baza promowa Stena Line oraz terminal ro-ro	Głównie nabrzeże Francuskie i Polskie (teren portu)	Centrum miasta
Pasażerowie	Głównie turyści indywidualni piesi i zmotoryzowani; grupy wycieczkowe	Grupy zorganizowane	Turyści indywidualni, sporadycznie grupy zorganizowane
Znaczenie transportu miejskiego	Transport miejski publiczny stanowi istotne wsparcie	Niewielkie zapotrzebowanie na usługi transportu publicznego; głównie transport prywatny	Transport miejski publiczny stanowi istotne wsparcie

Źródło: opracowanie własne, dane Urzędu Miasta Gdyni.

Żegluga promowa

Z żeglugi promowej korzystają zarówno pasażerowie indywidualni zmotoryzowani, jak i podróżujący bez własnego środka transportu. Drugą kategorię stanowią grupy wycieczkowe, przemieszczające się własnym autokarem.

Z Gdyni utrzymywane są dwa serwisy promowe. Podstawowe znaczenie ma linia Gdynia – Karlskrona obsługiwana przez armatora Stena Line. Baza promowa Stena Line, gdzie odbywa się kompleksowa obsługa pasażerów, usytuowana jest w zachodniej części portu, przy Nabrzeżu Helskim. Szacuje się, iż pasażerowie niezmotoryzowani, którzy docierają do bazy, korzystając głównie ze środków miejskiej komunikacji publicznej, stanowią około 30% ogólnej liczby przewożonych osób². W odległości około 100 m od bazy usytuowany jest przysta-

¹ Transport miejski rozumiany jest tu jako całokształt usług przewozowych realizowanych na terenie ośrodka miejskiego.

² Z informacji uzyskanych od Stena Line.

pobytu statku w porcie wynosi od kilku do kilkunastu godzin. W tym czasie grupy turystów (częstokroć kilka tysięcy osób jednocześnie) dowożone są autokarami prywatnych przewoźników głównie do Gdańska i Malborka, a także do innych atrakcyjnych miejsc. Zapotrzebowanie na komunikację miejską jest zatem niewielkie, a pasażerowie nie zainteresowani ofertą wycieczek mogą skorzystać z połączeń autobusowych z Dworca Morskiego do centrum Gdyni oraz z taksówek.

Potrzeby pasażerów w zakresie transportu miejskiego

Terminale i przystanie dla obsługi turystyki morskiej, choć usytuowane w różnych częściach Gdyni, należy traktować wspólnie, tworząc w mieście zintegrowane podejście do obsługi pasażera. Ważne są połączenia terminali promowych, czy miejsc cumowania statków wycieczkowych i białej floty, z głównymi atrakcjami miasta i okolic, z miejscem zamieszkania czy zakwaterowania, a także z innymi terminalami do obsługi ruchu pasażerskiego (kolejowym, lotniczym, autobusowym).

Badania ankietowe przeprowadzone wśród pasażerów promów³ już w pierwszym etapie wykazały główne elementy wymagające natychmiastowej poprawy z punktu widzenia obsługi pasażerów dojeżdżających na terminal lub go opuszczających.

Należy przede wszystkim poprawić dostępność komunikacyjną terminali, gdyż – w opinii ankietowanych – publiczny transport miejski nie jest skoordynowany z terminami zawinięć promów, a autobusy są zatłoczone. Poprawie dostępności służyć powinna harmonizacja usług operatorów transportu miejskiego (rozkładów jazdy autobusów) z terminami zawinięć promów, statków wycieczkowych czy statków „Białej floty”. Dla pasażerów istotna jest ponadto informacja dotycząca komunikacji miejskiej w Gdyni, którą chcieliby uzyskać najchętniej na promie lub na terminalu promowym miejsca rozpoczęcia / zakończenia podróży. Najbardziej pożądane są mapy siatki połączeń transportowych oraz opracowane schematy dojazdów do głównych atrakcji miasta i okolic.

Duże znaczenie dla podróżujących ma lokalizacja przystanków autobusowych (odległość od terminala, bezpieczeństwo i komfort dojścia z bazy promowej na przystanek), a także wygląd oraz czystość przystanków i autobusów. Informacje dostępne na przystanku autobusowym powinny obejmować czytelny rozkład jazdy oraz pomóc zorientować się w położeniu terminala (mapa ogólna i najbliższej okolicy). Kolejną, istotną kwestią dla pasażerów, jest informacja o miejscach zakupu biletów na komunikację zbiorową oraz o ich cenach. Pożądane jest, aby bilety można było kupić na promie lub na terminalu.

Ważna, aczkolwiek niedoceniana, jest konieczność poprawy infrastruktury na terminalach oraz dostosowanie komunikacji do potrzeb osób niepełnosprawnych, a także udogodnienia, zapewniające im bezpieczny i łatwy dostęp na przystanki autobusowe.

Niektóre z potrzeb zgłaszanych przez pasażerów zostały już uwzględnione. Na przystankach umieszczono schemat komunikacji miejskiej, informację o miejscu zakupu biletów oraz o konieczności skasowania go w autobusie. W okolicy termi-

na promowego Stena Line poprawiono ponadto oznakowanie pionowe i poziome, wskazujące drogę na przystanek autobusowy.

Podsumowanie

Zintegrowany z żeglugą transport miejski powinien być traktowany przez operatorów linii żeglugowych jako element logistycznej obsługi klienta, przez władze miejskie natomiast jako sposób na poprawę atrakcyjności miasta, co może skutkować wzrostem liczby odwiedzających. Zależność tę dostrzegają zarówno armatorzy, operatorzy terminali, jak i władze miejskie Gdyni, podejmując szereg działań czyniących miasto przyjaznym dla pasażerów. Dla pełnego sukcesu konieczna jest jednak ścisła współpraca między beneficjentami: gminą (miastem), operatorami terminali, przewoźnikami i operatorami miejskiego transportu publicznego w zakresie inwestycji (dodatkowe połączenia autobusowe, automaty biletowe, oznakowanie) i działań marketingowych.

Streszczenie

Artykuł dotyczy roli transportu miejskiego w obsłudze turystyki morskiej w Gdyni. Opisano tu 3 główne obszary turystyki morskiej: żeglugę promową, żeglugę wycieczkową oraz „Białą flotę”, biorąc pod uwagę liczbę pasażerów odwiedzających Gdynię, ich potrzeby oraz wymagania wobec transportu miejskiego, a także opisano stan obecny oraz problemy związane z dostępnością terminali. Ponadto, zaprezentowano rezultaty badań ankietowych przeprowadzonych wśród pasażerów promów, które ukazały potrzebę pilnej poprawy w zakresie dostępności komunikacyjnej terminali, obsługi informacyjnej oraz przystosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Podkreślono potrzebę współpracy między przewoźnikami i władzami miasta, gdyż transport miejski, przyczyniając się do poprawy atrakcyjności połączeń żeglugowych, zwiększa tym samym także atrakcyjność miasta.

Summary

City transportation in support for the maritime tourism in Gdynia

This article deals with the role of city transportation in support for the maritime tourism in Gdynia. It describes three main areas of the maritime tourism: ferry services, cruise and passenger fleet, regarding the number of passengers visiting Gdynia, their needs and demands for city transport as well as current situations and difficulties concerning the terminals' accessibility. Moreover, it presents results of questionnaire survey, conducted among ferry passengers, which revealed the urgent needs for improvements in the terminals' accessibility, as well as the information support and in meeting the handicapped requirements. The need for cooperation between operators of the maritime tourism (especially fleet owners) and city government has been emphasized, as the city transportation can improve not only the attractiveness of ferry services, but also the attractiveness of the city.

³ Badania ankietowe przeprowadzone w ramach projektu INTERFACE (w ramach programu Współpracy Transgranicznej Południowy Bałtyk 2007-2013) dotyczącego popularyzacji transgranicznego ruchu pasażerskiego.